

โรคชรา

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

เทศน์พระ วันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๑

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

ตั้งใจ ตั้งใจฟังธรรม ฟังธรรม เวลาเข้าพรรษา เราตั้งใจ จำพรรษาหาที่วิเวก เพื่ออธิษฐาน เพื่อเร่งความเพียร ออกพรรษาแล้วออกธุดงค์ไป ออกพรรษาแล้วธุดงค์ พระในสมัยพุทธกาล ถ้าออกพรรษาแล้วไม่ธุดงค์ ชาวบ้านเขาไล่เลย องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นเจ้าอาวาสวัดไหน พระภิกษุที่จำพรรษาประจำที่ในสมัยพุทธกาลไม่มี เวลาออกพรรษาแล้วออกวิเวก ออกพรรษา ออกคันคว้า

ในพรรษา พระรุกขมูลไปอยู่ตามถ้ำตามเงือกผา เวลาบวชมา ผู้ที่เรียนธรรมวินัยในสมัยพุทธกาล สันถัด มีสันถัดใจ ไปไหนมีพรหมไปด้วย นั้นวัดบ้าน วัดป่าไม่มีสันถัด วัดป่าอยู่โดยบริวาร ๘ เพราะธุดงค์ไป เวลาเคลื่อนที่มันจะเคลื่อนได้ง่าย

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเวลาปลีกวิเวก “ในพรรษานี้ห้ามภิกษุเข้ามาหาเรา ถ้าใครฝ่าฝืนคำสั่งเป็นอาบัติปาจิตตีย์ เว้นไว้แต่ภิกษุผู้ที่ประพฤติปฏิบัติแล้วติดข้องในธรรมวินัย อนุญาตให้เข้าหาได้ตลอดเวลา” เพราะการประพฤติปฏิบัติเวลามันมีความลังเลสงสัย มีความติดข้องหมองใจ จะแก้ไม่ได้ ต้องมีผู้รู้เป็นผู้แก้

นี่ไง เวลาออกพรรษาแล้วให้ออกธุดงค์ไป ธุดงค์ไปก็เพื่อหาเรา คันคว้าหาใจเรานะ ถึงต้องมีความเข้มแข็ง จะในพรรษาหรือนอกพรรษามีค่าเท่ากัน มีค่าเท่ากันแต่สมมุติ ธรรมวินัยบัญญัติ สมมุติบัญญัติ บัญญัติไว้ เวลาในพรรษาให้จำพรรษา ออกพรรษาแล้วให้วิเวกไป

ที่นี้ออกพรรษากับในพรรษาก็พระอาทิตย์ขึ้น-พระอาทิตย์ตกเหมือนกัน ๒๔ ชั่วโมงเหมือนกัน ฤดูฝน ฤดูหนาว ฤดูกาลมันเป็นฤดูกาล ฤดูกาลความเปลี่ยนแปลงในใจของเรานั้นก็เป็นฤดูกาลเหมือนกัน เราถึงอย่าประมาทกับชีวิต

เวลาเราบวชขึ้นมา เห็นภัยในวัฏสงสาร คฤหัสถ์ ภิกษุ บริษัท ๔ ภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา เป็นเจ้าของศาสนา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าฝากศาสนาไว้กับภิกษุ ภิกษุณี อุบาสก อุบาสิกา บริษัท ๔ เป็นเจ้าของศาสนา เราเกิดมาเป็นบริษัท ๔ แล้วบริษัท ๔ เห็นภัยในวัฏสงสาร ถ้าเกิดมาไม่ได้ออกประพฤติปฏิบัติ เกิดเหยียบแผ่นดินผิดเลย เพราะมันเป็นอริยทรัพย์ จากภายในที่มีคุณค่ามาก มีคุณค่ามาก การแสวงหามันก็ต้องลงทุนมาก การลงทุนมาก เราถึงจะต้องตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา ถ้าเราตื่นตัว เราตื่นตัว เรามีสติอยู่ การประพฤติปฏิบัติของเรามันจะเป็นสัมมา

สัมมา สิ่งที่เป็นความชอบธรรม เห็นไหม ทางโลกเขาช่วงชิงความชอบธรรมกัน เวลาเกิดศึกสงคราม สงครามที่โดยความชอบธรรมจะชนะสงครามที่เป็นอธรรม สิ่งที่เป็นอธรรม รุกรานเขา ทำลายเขา กลั่นแกล้งเขา มันเป็นอธรรมทั้งนั้นนะ แต่ถ้าเราป้องกัน เราทำสิ่งที่ดี เป็นสงครามที่ความชอบธรรม ในการประพฤติปฏิบัติถ้าเป็นความเห็นชอบ ความเพียรชอบ ความชอบธรรม ความชอบธรรมมันเกิดจากเรา เกิดจากเรามีสติสัมปชัญญะ

ถ้าเราไม่มีสติสัมปชัญญะ กิเลสมันพาออกไปสู่ความไม่ชอบธรรม ไม่ชอบธรรมตรงไหน กิเลสมันพาไป กิเลสมันมักง่ายใจใหม่ มันต้องการความสะดวกสบายใจใหม่ มันต้องทำตามความเห็นของมัน สิ่งนั้นมันไม่ชอบธรรม เพราะมันไหลไปตามอารมณ์ความรู้สึก มันไม่ใช่เป็นความจริง

ถ้าเป็นความจริงขึ้นมา เราตั้งสติเราขึ้นมา สิ่งที่เราตั้งสติขึ้นมา เวลาการประพฤติปฏิบัติขึ้นมา เราต้องตั้งใจใจของเรา ถ้ามีความตั้งใจใจ ความกล้าหาญเป็นความถูกต้องหรือยัง ความกล้าหาญ มีสติ มีสัมมามีมิจฉาเหมือนกัน ความกล้าหาญ ถ้าเราทำในสิ่งที่เป็นมิจฉา มันก็กล้าหาญในทางที่ผิด

ถ้ากล้าหาญในทางที่ถูกละ ในการทำทาน ในการมีศีล ในการประพฤติปฏิบัติ มันถึงต้องมีปัญญาไปตลอด มีปัญญา สุขุมยปัญญาเป็นปัญญาจามา ปัญญาการศึกษา มา ปัญญาขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เราใช้ชั่วคราว

จินตมยปัญญา ไลน์สไตน์บอกเลย “จินตนาการสำคัญกว่าความรู้” ความรู้คือข้อมูลที่เรามีอยู่ แต่จินตนาการมันทำให้เรามีเป้าหมาย จินตนาการ ความเป็นไป อวกาศ ยานอวกาศเกิดจากอะไร เกิดจากการตั้งเป้าของเขา แล้วเขาค้นคว้าของเขาไป นี่ก็เหมือนกัน “จินตนาการสำคัญกว่า

ความรู้” ไลน์สไตน์ถือทฤษฎีอย่างนี้ แต่ของเราถ้าเป็นจินตนาการก็เป็นจินตนาการด้วยความ หลอก เพราะอะไร เพราะวุฒิภาวะเรานั้นอ่อน ถ้าจินตนาการไปมันก็เป็นเรื่องเหลวไหล จินตนาการแต่สิ่งที่เป็นไปไม่ได้ แต่สิ่งที่เป็นไปได้ละ วิทยาศาสตร์ที่เกิดขึ้นมา เกิดขึ้นมาเพราะเขาค้นคว้าของเขา เขามีจินตนาการของเขา แล้วเขาค้นคว้า พิสูจน์ วิจัยออกมาเป็นทฤษฎี เป็น วิทยาศาสตร์ เป็นสิ่งที่พิสูจน์ได้ แต่มันเกิดจากอะไรถ้าไม่มีจินตนาการ “จินตนาการสำคัญกว่า ความรู้” ต้องผู้ที่มีหลักเกณฑ์ เห็นไหม จินตมยปัญญาแก้กิเลสไม่ได้

ภวานามยปัญญาเป็นสัจจะความจริง สัจจะความจริง ผู้มีบุญบารมี ผู้ที่มีบุญกุศลสร้าง ขึ้นมา ภวานามยปัญญามันเกิดมาจากไหนล่ะ? เกิดมาจากความทดสอบตรวจสอบการกระทำของ เรา ถ้าเราไม่ได้ทดสอบตรวจสอบ มันจะเป็นความเห็นของเรา ความเห็น ความเห็นไม่ใช่ความจริง เพราะของเราเป็นความเห็น แต่ถ้าเข้าไปรู้แจ้ง ความรู้แจ้งที่มันเป็นความจริง ความจริงอันละเอียด ความจริงจากโลก โลกียปัญญา โลกุตตรปัญญา สิ่งนี้มันมีต้นทุน มันมีต้นทุน มันต้องมีการลงทุน การลงทุนของเรา ถ้าเราลงทุน เราตั้งสติ เราถึงอย่าประมาทกับชีวิต

คูลี เวลาคนป่วยเขาไปตรวจร่างกาย เขาไปเจอโรคร้ายของเขา หมอบอกเลย อยู่ได้อีก ๖ เดือน ปีนี้ เขาจะตกใจมาก แล้วเขาจะแก้ไขของเขา เขาจะเอาชีวิตของเขา เขารักชีวิตของเขา เราอย่าประมาทว่าเราไม่ใช่คนเจ็บคนป่วย เรามีโรคประจำตัวทุกคน โรคชรา

โรคชรา ทุกคนต้องตายหมด เรามีโรคประจำตัวตั้งแต่เกิดมา คนเกิดมาแล้วมันชราคร่ำคร่า ไปเป็นธรรมดา มันจะต้องชรา มันจะต้องเปลี่ยนแปลง มันจะต้องตายไปเป็นธรรมดา โรค ประจำตัวมันเกิดมากับเรา คนเกิด ที่ไหนมีการเกิด ที่นั่นต้องมีการตาย เรามีโรคอยู่แล้ว ไม่ต้องไป ให้หมอมันตรวจหรือกว่านี่เป็นโรคมะเร็ง เป็นโรคเอดส์ เป็นโรคที่รักษาไม่หาย

โรคชราที่ไหนก็รักษาไม่หาย เรามีโรคชราประจำตัว แล้วโรคชราของเรา อายุขัยของคน ไม่เท่ากัน เราถึงจะต้องตื่นตัวของเรา เราตั้งใจมาแล้ว เราตั้งใจแล้ว เราเห็นภัยในวัฏสงสาร เราอย่า มองแต่โลกนี้เป็นภัยเลย

คนที่อยู่ทางโลกเขาเบื่อหน่าย โลกนี้มันใส่หน้ากากเข้าหากัน มันมีแต่ความเปลี่ยนแปลง หลอกหลวงกัน แล้วเราโทษแต่เขาใจ แต่เราไม่โทษถึงความเปลี่ยนแปลงในหัวใจของเรา กิเลสตัณหา ความทะยานอยากมันหลอกหลวงเราขนาดไหน เวลาเราตั้งใจบวชขึ้นมา ทุกคนปรารถนา มี

เป้าหมายทั้งนั้นนะ ในอธิษฐานบารมี บารมี ๑๐ ทศขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ทาน บารมี ศีลบารมี เนกขัมมบารมี

อธิษฐานบารมี เป้าหมาย เรามีเป้าหมายพ้นจากทุกข์ทั้งนั้นนะ เวลาบวชขึ้นมา ความสดชื่น ไฟแรง เราทำได้ด้วยความเต็มใจมาก ทำไมไฟมันมอดลงล่ะ ทำไมไฟในตัวเรามันอ่อนลงล่ะ อ่อนลงเพราะอะไร เพราะมันชินชาไง อย่าชินชากับอารมณ์ความรู้สึกของเรา เราต้องตื่นตัว

หน้าที่การงาน ข้อวัตรปฏิบัติ เห็นไหม คนเกิดมาบอกว่า “งานทางโลกๆ ห้ามทำ” เราจะ ไม่ทำอะไรเลย เป็นไปไม่ได้หรอก องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ข้อวัตรปฏิบัติเราไว้เป็น เครื่องอยู่ ใจของเราถ้าไม่มีหลักมีเกณฑ์ คุณติ คนจะกล้าหาญ คนจะมีปัญญาขนาดไหน ต้องมีศีล เป็นตัวที่ตรวจสอบ

ศีล ศีล ๕ ศีล ๘ ศีล ๑๐ ศีล ๒๒๗ ศีล ๒๑,๐๐๐ ข้อ ธรรมและวินัย ศีลมีสองหมื่นกว่าข้อ ไม่ใช่ ๒๒๗...สองหมื่นกว่า เวลาพระสมัยพุทธกาลบอกว่า “ศีลมาก ทุกอย่างทำอะไรผิดหมดเลย” ไปขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสิ

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่า “ถ้าถือศีลข้อเดียวได้ไหม ศีลมันมากเกินไป ถือไม่ได้ ถือข้อเดียวได้ไหม”

“ได้ ถ้าถือศีลข้อเดียวจะอยู่ต่อ จะไม่สึก”

“ให้ถือใจ ให้ถือเจตนา”

เรามีเจตนาที่ดี ความผิดพลาดในการเคลื่อนไหวไป มันมีความผิดพลาดเป็นธรรมดา แต่ถ้า เราไม่มีเจตนา ศีลขาด ศีลต่าง ศีลพร้อย ศีลทะลุ ศีลทำผิดเหมือนกัน แต่ไม่มีเจตนา ไม่ครบ องค์ประกอบ มันต่างพร้อย มันไม่ถึงกับศีลขาด ศีลขาดคือตั้งใจเจตนาจะทำ แล้วทำลงไป ศีลมัน ถึงขาด

ไม่ได้ตั้งใจ มันผิดพลาดด้วยความสุวิสัย มันผิดพลาดด้วยความสุวิสัยนี้มันต่างพร้อย เราก็เสียใจเป็นธรรมดา สิ่งนี้เป็นธรรมดา เพราะโลกมันมี มหาภูตรูป เรามีร่างกาย เรามีการ เคลื่อนไหว มันมีความผิดเป็นธรรมดา ถ้าเราฆ่าสัตว์ข้างนอก เวลาเราเจ็บไข้ได้ป่วย เรารักษาตัว เราเราก็ฆ่าเชื้อโรค เราฆ่าเชื้อโรค เราฆ่ามันผิดศีลไหม

ถ้าพูดถึงกรรมอันละเอียด เวลาละเอียด มันเมตตาไปหมด ถ้ามีการฆ่าที่ไหน ผิดทั้งนั้นล่ะ แต่ในเมื่อเรายังมีกิเลสอยู่ เราเห็นภัยในวัฏสงสารใช่ไหม เราเกิด เรามีเรือมาคนละลำ เราอยู่ในโอชะ เราอยู่ท่ามกลางทะเล เราจะต้องพาชีวิตเราเข้าถึงฝั่งให้ได้ ร่างกายมันเป็นเรือ แล้วมันชำรุด มันรั่ว มันซึม เราจะปะชุนมันใหม่

นี่ก็เหมือนกัน การเจ็บไข้ได้ป่วย เวลาเรารักษา เรามาเชื่อโรคไหม? มันก็มา แต่การฆ่านี้ฆ่าเพื่อจะให้เรือมันสามารถเข้าหาฝั่งได้ การกระทำมันต้องมีปัญญา เราเสียส่วนน้อย เราเสียส่วนนี้ เราเสียสิ่งที่ว่ามันสะเทือนใจเรา แต่เพื่อเอาส่วนใหญ่ของเราไว้ไง เอาชีวิตนี้ไว้ ในเมื่อมีชีวิตอยู่ เราประพฤติปฏิบัติ

ครูบาอาจารย์ของเรา ตั้งแต่เป็นโสดาบัน สกิทาคามี ถ้าจะสิ้นชีวิตไป ท่านยังไม่อยากสิ้นเลย ยิ่งเป็นอนาคามี รู้เลยนะ คนปฏิบัติถ้าเป็นความจริงรู้เลยว่ายังมีอยู่ ยังมีจิตอยู่ที่มันต้องเกิดต้องตาย ในเมื่อมันต้องเกิดต้องตาย มันก็ต้องไปเกิดในครรภ์ของมารดา ต้องไปเกิดอีกชาติหนึ่ง แต่ถ้าเรารักษาชีวิตนี้ไว้เพื่อปฏิบัติให้ถึงที่สุดไป แล้วไม่ต้องเกิดอีก แล้วโรคชรามันจะไม่มีกับจิตดวงนั้น

แต่เรามันมีโรคชรา โรคประจำตัวคือชราภาพ คือมันต้องชราไป มันต้องสึกกร่อนไปเป็นธรรมดา แต่ชราที่มันชราในโอกาสของโรค ชราในเรื่องของร่างกาย ความเจ็บไข้ได้ป่วยมันเสื่อมสภาพ คุณระคุณดี เวลาแก่เฒ่าขึ้นมากระดูกผุ กระดูกเปราะ กระดูกต่างๆ มันกินตัวมันเอง แคลเซียมมันต้องเอาออกมาใช้ในร่างกาย มันดึงออกมาใช้ พลังงานของมันดึงออกมาใช้ ทำไมเราไม่คิด ถ้าเราคิดของเรา นี่มันชั่วคราวนะ แต่หัวใจมันไม่ชั่วครา วหัวใจเป็นความจริงนะ สิ่งที่เป็นความจริงมันอยู่กับเรา

แล้วเราบวชมาแล้ว งานข้างนอก งานของสังคมเขา งานของโลกเขา นี่กรรมของฆราวาส ฆราวาสธรรม แล้วเรากิษุณะ ธรรมของผู้ประพฤติปฏิบัติ แล้วงานของเรางานอะไร คุณดี การซ่อมบำรุง พระสังฆาธิการต้องมีความรู้ ความรู้ในอะไร? ความรู้ในการซ่อมบำรุงอิฐหินปูนทราย

แต่ในธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เวลาพระอุปัชฌาย์บวชขึ้นมา เกสา โลมานขา ทันตา ตโจ รุกขมูลเสนาสน์ งานของพระ งานของพระ เกสา โลมา นขา ทันตา ตโจ โครงสร้างของร่างกาย โครงสร้างของมนุษย์

เขาไปซ่อมแซมกันที่สิ่งที่เป็นวัตถุ มันเป็นกิจของสงฆ์ เวลาเป็นผู้นำขึ้นมา กิจของสงฆ์ เราก็จ้อมบำรุง ของของสงฆ์ สงฆ์เอาไปใช้แล้วไม่วานให้ใครเก็บก็ดี ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ให้ผู้อื่นเก็บก็ดี เป็นอาบัติปาจิตตีย์

ของของสงฆ์ ของส่วนกลาง บุคคลเอาไปใช้เป็นประโยชน์ ไม่เก็บเองก็ดี ไม่ให้วานใครเก็บก็ดี เป็นอาบัติปาจิตตีย์ นี้ของของสงฆ์ เรายังรักษาของสงฆ์ เรายังรักษาโครงสร้าง รักษาอาวาส อารามิก ผู้ไม่มีเรือนอาศัยสิ่งนี้เพื่อกายภาพ เพื่อความเป็นอยู่ของสงฆ์ เพื่ออะไร? เพื่อสังคม เพื่อโลก แล้วเพื่อใจละ เพื่อใจ ความละเอียดอ่อนเข้ามา รักษาใจนี้ ใจนี้อะไรไปรักษามัน ถ้าไม่มีสติ สติ สมาธิ ปัญญา งานข้างในเป็นงานศีล สมาธิ ปัญญา

คูสิ ผู้บริหาร ใครเป็นผู้มีอำนาจขึ้นไปบริหารปีสองปีผมขวหมดเลย เพราะมันต้องรับผิดชอบ รับผิดชอบ รับทั้งประเทศ ผู้ที่มีอำนาจ ประเทศที่มีอิทธิพลรับผิดชอบทั้งโลก นี้เราบริหารกัน ผู้บริหารมันต้องใช้ปัญญามาก

นี่ก็เหมือนกัน เวลาเราเข้าไปในหัวใจ เราบริหารด้วยมรรคญาณ หัวใจที่เข้าไปชำระกิเลส มันยิ่งกว่าข้างนอกอีกนะ มันละเอียดลึกซึ้ง แล้วสิ่งที่หลอกลวงเรา สิ่งที่ทำให้ความเพียรเราล้มไป ทำการก้าวเดินไปของเราไปไม่ได้ มันเป็นคนข้างนอกหรือ? มันก็เป็นเรา กิเลสเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา ความเหน้อยเป็นเรา ความหิวเป็นเรา ทุกอย่างเป็นเรา...ไม่เป็น

เวลาอดอาหาร ในกระเพาะอาหารมันไม่มีอาหารเป็นธรรมดา มันหิวไหม? หิว ความหิว หิวของอะไร หิวของกระเพาะอาหารหรือ กระเพาะอาหารหิวได้ไหม ถ้าใส่หิวได้ไหม ปากหิวได้ไหม ชาติหิวได้ไหม ทุกอย่างหิวไม่ได้เลย แล้วมันหิวเพราะอะไร หิวเพราะใจมันไม่ได้กิน มันมีสัญญาข้อมูลว่าเคยกินข้าวแล้วไม่ได้กิน แล้วเราใช้ปัญญาไล่ไป อะไรมันหิว กระเพาะหิวหรือ เนื้อหิวหรือ น้ำหิวหรือ ดินหิวหรือ ไม่มีสิ่งใดหิวเลย แล้วอะไรมันหิวละ

พอจิตมันปล่อย ความหิวหายหมดเลย มันรวมลง เป็นสมาธิ ว่างหมดเลย แล้วความหิวหายไปในไหน ความหิวหายไปในไหน หิวหายไปในไหน มันไม่มี แล้วมันมีเพราะอะไร มีเพราะยึดใจ มีเพราะความโง่โง่ เพราะจิตมันโง่โง่ แต่โดยข้อเท็จจริงทางวิทยาศาสตร์มันขาดแคลนจริงๆ คูสิ ในร่างกายเรา ไชมันมีเหลือเท่าไร

ธาตุ ๔ ชั้น ๕ ทับจิต เวลาธาตุมันเข้มแข็งขึ้นมา เรากินอึมันนอนอุ่น โลกเขากินกันเพื่อกาม กินกันเพื่อเกียรติ กินกันเพื่อดำรงชีวิต สมณะเรากินเพื่อดำรงชีวิตนะ เปรียบเหมือนล้อเกวียน หยอดน้ำมันเพื่อให้มันหมุนไปไม่มีเสียงดังเท่านั้นเอง เรากินเพื่อดำรงชีวิต เอาชีวิตนี้สืบทอดไว้เพื่อ คั่นคว่า ทำการวิจัยค้นคว้าหาตัวให้เจอ ถ้าหาตัวให้เจอ คิงมันออกมา คิงมันออกมาพิสูจน์กัน คิง ออกมา

อัตรานุกิฏฐิ ทุกอย่างว่างหมดเลย เรารู้หมดทุกอย่างในโลกนี้ อัตรานุกิฏฐิคือความที่เรา รู้ข้างนอก คิงมันออกมา ถอนอัตรานุกิฏฐิ ธรรมันปักเสียบอยู่ที่ใจของเรา เราไม่เห็นศรปักเสียบอยู่ที่ ใจของเรา เราเห็นศรปักเสียบอยู่ภายนอก คูสิ เจ็บไข้ได้ป่วยในร่างกาย คูสิ มีบาดแผลขึ้นมา เลือด ตกยางออก เจ็บปวดมาก รักษาให้มันหาย แผลหายแล้วจิตใจมันหายไหม แผลในร่างกายหายแล้ว แล้วแผลใจมันหายไหม

นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่มีมันปักเสียบอยู่ที่ใจมันละเอียดยิ่งกว่านั้นอีก ถ้าเราบริหารมัน เอาอะไร ไปบริหาร คนที่บริหารต้องมีผู้บริหาร ผู้บริหารคือจิตดวงนั้น จิตดวงนั้นบริหารจิตดวงนั้น จิตแก่ จิต ถ้าจิตแก่จิต ถ้าเราเข้มแข็ง เรามีการกระทำ มันจะละเอียดอ่อนเข้ามา งานอย่างนี้ประเสริฐที่สุด งานอย่างนี้งานการรื้อภพถอนชาติ

ถ้าคนไม่มีปัญญา รื้อภพถอนชาติเขาไปโอสัญชาติไป โอสัญชาติหนึ่งเป็นสัญชาติหนึ่ง รื้อภพถอนชาติที่ทะเบียนบ้านหรือ ทะเบียนบ้านมันเป็นสัญชาติ มันเป็นสมมุติขึ้นมาในการ ปกครอง มีการปกครองขึ้นมา เขาคิดกฎหมายขึ้นมาเพื่อปกครอง เพื่อการควบคุม แต่ในหัวใจของ เรา ภพชาติเป็นของเรา สรรพสิ่งนี้เป็นของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอก “เราเป็นผู้ชี้ ทาง” ผู้ที่ประพฤติปฏิบัติคือพวกเราเอง เราจะต้องประพฤติปฏิบัติของเราเอง

ถ้าเราทำความสงบของใจเราเข้ามา เรารู้ของเรา เราเห็นของเรา เราแก้ไขของเรา แต่การรู้ การเห็นเริ่มต้นมาจากการรู้การเห็นไปโดยกิเลสเป็นเรื่องธรรมดา เพราะเราเกิดมามีกิเลส ในเมื่อ เรารู้เราเห็นเป็นเรา กิเลสเป็นเรา สรรพสิ่งเป็นเรา ถ้าเป็นเรา เราทำอะไรไม่ได้เลย เพราะเป็นเรา

แต่ถ้าเราแยกมัน ไม่ใช่เรา มันเกิดดับ มันมีต้นหาความทะยานอยากเกิดขึ้นมา ในเมื่อเรา เกิดมาโดยอำนาจวาสนา เราเกิดมาเป็นมนุษย์พบพระพุทธศาสนา แล้วเราได้ออกประพฤติปฏิบัติ ออกบวชเป็นภิกษุ ภิกษุผู้เห็นภัยในวัฏสงสาร

ภัยข้างนอก คุณไฟไหม้บ้าน ใครจนสมบัติออกจากบ้านเท่าไร ออกจากไฟที่ไหม้เรือนนั้น เราจะเหลือสมบัติขึ้นมา นี้คุณประโยชน์ของเรา จากร่างกาย ร่างกายเหมือนบ้านหลังหนึ่ง มันโดนธาตุไฟเผาผลาญมัน โรคชรามันเผาผลาญแล้วมันจะต้องมอดไหม้ไปเป็นธรรมดา แล้วสิ่งที่เราจะรู้ชนมันออกมา คุณ การเสียดสีของเรา เราเสียดสีออกไปเท่ากับเราจนทรัพย์สมบัติออกจากบ้านไปกองไว้ ทรัพย์สมบัติชนออกไปข้างนอก ไปกองไว้ โจรมันก็มาปล้นมาชิงไปอีกทีหนึ่ง

แต่บุญกุศล ใครมาปล้นชิงได้ ความรู้สึกในหัวใจของเรา ใครมันปล้นชิงได้ ไม่มีใครปล้นชิงความรู้สึกของเรา มีแต่เราทุกข์ เรามีความหมักหมมของใจ เราไปหาครูบาอาจารย์ให้ช่วยทีๆ หาครูบาอาจารย์ให้ช่วยระบายความทุกข์ในหัวใจให้เราที ครูบาอาจารย์ท่านก็พูดปลอบประโลม พูดปลอบประโลมเป็นโถหาร เป็นวิธีการให้เราดึงอารมณ์ออกไปอีกอารมณ์หนึ่ง อารมณ์ที่มันทุกข์อยู่ เราไปจมกับความนึกคิดของเราเอง มันเหยียบย่ำใจของเรา เราเปลี่ยนอารมณ์ไปคิดเรื่องอื่น เรื่องอะไร? เรื่องในธรรมมัง ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

เรื่องอริยสัจ ทุกข์ ทุกข์มันเป็นความจริง มันเป็นความจริงอันหนึ่ง เราเกิดมาเราต้องเจอความจริงอันนั้น แต่เราไปเจอความจริงแล้วเราปฏิเสธความจริง เราเลยไม่รู้ความจริงใจ แต่ถ้าเราเจอความจริงนั้น แล้วเราเข้าไปเผชิญกับความจริงนั้น แก่ใจความจริงนั้น

ทุกข์ควรกำหนด อะไรที่เป็นทุกข์ อะไรที่ขัดแย้งใจ อะไรที่มันขัดแย้ง ที่มันปักเสียบอกในหัวใจนั้น ถ้ามีสติจับสิ่งนั้นมาพิสูจน์ มันมีอะไรพิสูจน์ อย่างเช่นหิว อย่างเช่นที่เราแบกรับไว้ สิ่งนี้มันเป็นอะไร พิสูจน์มันเข้าไป ถึงที่สุดแล้วมันมีอะไร สิ่งอะไรที่มันเหยียบย่ำใจอยู่ ที่มันกดถ่วงใจนั้นไว้ พิสูจน์ไปแล้วไม่มี พอไม่มี มันปล่อยวางหมด แล้วปล่อยวาง พอมันปล่อยวางสิ่งที่มันหลงผิด แล้วตัวมันปล่อยสิ่งนั้นเข้ามา มันอยู่ที่ไหน สิ่งที่ปล่อยเข้ามาทั้งหมด มันเอาอะไรปล่อยมา เวลามันทุกข์ขึ้นมา ใครไปแบกหามใครถึงทุกข์ แล้วเวลาปล่อย ใครเป็นคนปล่อย

ถ้าไม่มีผู้ปล่อย ไม่เห็นการปล่อย ใครเป็นคนปล่อย ถ้าไม่ปล่อย มันจะหายจากทุกข์ได้อย่างไร มันจะหายจากความล้งเลงสงสัยได้อย่างไร สิ่งที่เราล้งเลงสงสัย มันแบกหามอยู่นี้ ใครเป็นคนแบกหาม แล้วมันปล่อยขึ้นมา ใครเป็นคนปล่อย ปล่อยแล้วมันเหลืออะไร สิ่งที่เหลืออยู่ มันมีสิ่งที่เหลืออยู่ สิ่งที่ต้องเป็นไป ภาวสวะ ภพที่มันปล่อย ภพหยาบ ภพละเอียด สิ่งที่เป็นภวังค์ สิ่งต่างๆ ที่มันคิดออกมามันอยู่ที่ไหน นี่สิ่งทีการกระทำ งานของพระ งานของภิกษุเรา

หน้าที่การงานมันเป็นข้อวัตร สิ่งที่เป็นข้อวัตร มันต้องอาศัย ทำไมเราต้องหายใจทุกลมหายใจล่ะ ทำไมเราไม่กลั้นลมหายใจล่ะ หายใจเข้าต้องออก ลมหายใจเข้าและลมหายใจออกถ้าไม่มีก็ตาย กิน เราต้องกินทุกวัน เราต้องบิณฑบาตทุกวัน ร่างกายเราต้องขับถ่ายทุกวัน สิ่งที่เป็นของมัน เป็นธรรมชาติของมัน เราถึงมีข้อวัตรเพื่อการดำรงชีวิตอย่างนี้ไง

สมณสารูปเพื่ออะไร เพื่อการเป็นอยู่ เพื่อการฝึกสติ สิ่งใดที่มีอยู่ สิ่งใด คุณติ กรอบคร่าวใดก็แล้วแต่ วิชาชีพในกรอบคร่าวของเรา มันชำนาญอย่างนั้น เพราะเราเกิดมาตั้งแต่เด็ก เราเห็นพ่อแม่เราประกอบอาชีพมาตั้งแต่เด็ก อาชีพอย่างนี้เรากู้เคยมากับมัน เราจะเห็นมัน

นี่ก็เหมือนกัน พระกรรมฐาน ความเป็นอยู่ของเรามันก็เป็นวิชาชีพของเรา สมณสารูปมันเป็นวิชาชีพของเรา เราแก้ไขของเรา เราชำนาญของเรา เรากู้เคยกับเรา ความคุ้นเคยนั้น กิเลสมันจะเอามาอ้าง จนทำให้เรามองข้ามสิ่งที่เราจดจ่ออยู่อย่างนี้ มันจะเป็นสติ มันเป็นการฝึกฝนเราใช่ไหม มันเป็นการฝึกสติ ข้อวัตรปฏิบัติมันเป็นการฝึกสติ มันไม่ให้หัวใจนี้ด้าน

ถ้าหัวใจมันด้าน ฟังเทศน์ทุกวัน ฟังเทศน์จนชินหู พูดยจนชินปาก แต่หัวใจมันด้าน หัวใจมันด้านเพราะมันไม่ถึงธรรม ธรรมะไม่เข้าไปสะท้อนในหัวใจของเรา ถ้าธรรมะเข้าไปสะท้อนหัวใจของเรานะ ขนลุกขนพองเลย เวลาขนลุกขนพอง มันทำให้ตื่นตัวขึ้นมา ถ้าตื่นตัวขึ้นมา เรามีความเข้มแข็ง อย่าอ่อนแอ เราอย่าอ่อนแอ อย่าอ่อนแอ ให้เข้มแข็ง โรคชรามันไล่หลังเรามาทุกวัน

ยักษ์ มีดกับสว่าง มันกินสัตว์ทั้งหมดเลย มีดก็สว่าง สว่างก็มีดอยู่อย่างนี้ทุกวันไป แล้วเราเพลินไป เพราะเราคิดว่าชีวิตนี้เรายังมีโอกาสอีกมากนัก เราคิดของเราไป ไม่มีใครรู้หรอกว่าวันนี้เรานอน พรุ่งนี้เช้าจะได้ตื่นขึ้นมาอีกไหม ถ้ามันตื่นขึ้นมา มันก็มีโอกาสของเราอีกวันหนึ่ง ถ้ามีโอกาสอีกวันหนึ่ง คุณสามเณรราหุลสิ เข้าขึ้นมาท่าทรายเลย “วันนี้จะขอความรู้เท่าเม็ดทรายนี้” ยังชวนขวยตลอดเวลา สามเณรราหุลเป็นพระอรหันต์นะ เป็นพระอรหันต์แล้วยังชวนขวยอยู่ตลอดเวลา แล้วเราเป็นอะไรกัน ในหัวใจของเรามันลื่นจากงานแล้วหรือ

ถ้าในหัวใจเรายังไม่ลื่นจากงาน เหมือนไฟอยู่บนศิระเราเลย ถ้าไฟอยู่บนศิระเรา ความร้อนมันแผดเผาให้เราเจ็บไข้ได้ป่วย เราจะปวดมันถึงทันทีเลย เพราะมันร้อนมาก ปวดเสบมาก นี่ก็เหมือนกัน ชีวิตของเรามันมีโรคชราอยู่กับใจของเรา แต่เราเพลินเพลินไปกับมัน เราหวังว่าชีวิตนี้เราจะมันคงขนาดไหน ชีวิตนี้เราจะดำรงชีวิตอย่างไรไป

คนเกิดคนตายทุกวินาทีในโลกนี้ เราก็ต้องเกิดต้อตตายมาตลอด แต่ปัจจุบันนี้เรามีชีวิตอยู่นี้ยังคินะ เรายังบวชเป็นสมณะ เรามาบวชเป็นภิกษุ เรายังไม่ตายจากเพศของภิกษุ ตายจากเพศของภิกษุไปก็คินคฤหัสถ์ ตายจากคฤหัสถ์ไปก็คินสัมภเวสี ถ้ามีบุญกุศลก็ไปเกิดเป็นเทวดา เป็นอินทร์ เป็นพรหม ตายไปๆ มันหมดเวลา ชราภาพ ความชราภาพมันเกาะกินใจไปตลอดเวลา

ในปัจจุบันนี้ถ้ามันตื่นตัวขึ้นมา มันทำงาน คนตื่นตัวขึ้นมา เหมือนนักกีฬา เวลาเขาแพ้แล้วเขาสะบัดหน้าขึ้นมา แล้วเขายังสู้ เกมมันยังไม่สิ้นสุด เขาต้องสู้ตลอดไป นี้ก็เหมือนกัน แผ่นดินยังไม่กลับหน้ารณะ เรายังมีลมหายใจเข้าและลมหายใจออก ยังมีโอกาสอยู่

ลมหายใจเข้ามีสติก็คิน “พุท” ลมหายใจออกมีสติก็คิน “โธ” พุทโธพุทระนี้อยู่กับเรา “ผู้ใดจะอยู่ถึงภาคตะวันตกของประเทศ แต่ปฏิบัติเหมือนเรา เหมือนอยู่ใกล้เรา” พุทระอยู่ในหัวใจของเรา เราค้นคว้า เราแสวงหามาเพื่อเรา แล้วเราศึกษาของเรา ทางวิชาการของเรา เราจะรู้ของเรา เป็นภวานามขปัญญา เราจะเห็นคุณค่ามาก

เวลาเราศึกษา เราต้องหาที่ศึกษา หาสำนักที่ศึกษาเพื่อเราจะมีครูบาอาจารย์ชี้แนะเรา แต่เวลาเราภาวนา เราศึกษากับใจของเรา เราหาที่สงบให้หัวใจมันตีแผ่ออกมา ธาตุ ๔ และขันธ์ ๕ เกสลา โลมานขา ทันทตา ตโจ ให้ปัญญาแทงทะลุมันเข้าไป ถ้าปัญญาแทงทะลุผิวหนังเข้าไป เวลาจิตสงบขึ้นมา พิจารณาภายในมันแปรสภาพ ให้มันแปรปรวนออกไป ความเห็นของเรามันจะแทงหัวใจมาก หัวใจนี้จะตื่นตัวมาก มันสะท้อนชั่วหัวใจเลย มันสะท้อนชั่วหัวใจ แล้วใครเป็นผู้รู้ละ

เวลาเรามีการศึกษา เราต้องให้ครูบาอาจารย์เป็นคนให้คะแนน แต่ขณะที่เราเห็น ความรู้สึกสังขธรรมมันให้ความรู้สึกเรา มันให้ความรู้ มันให้ความเห็นความเป็นจริงกับเรา ให้ความเห็นความเป็นจริงกับเรา เห็นไหม จินตมขปัญญา ตทั้งคปทานการปล่อยวางชั่วครวกับการปล่อยแบบสมุจเฉทคปทาน การคปทานกิเลสกับการปล่อยวางกิเลสมันเป็นอย่างไร

การประพฤติปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าปฏิบัติมาอยู่ ๖ ปี ลองคิดลองถูกมาอยู่ ๖ ปี ครูบาอาจารย์ของเรา การประพฤติปฏิบัติมันจะมีการลองคิดลองถูก เราไม่ใช่ขิปปาภิกษุญาปฏิบัติง่ายรู้ง่าย ขณะที่ปฏิบัติแล้วที่เดียวรู้ ขณะรู้ ความละเอียด เวลาเราปฏิบัติไปแล้วมันลึกซึ้งมันจะแทงหัวใจมากนะ

เหมือนกับกินอาหาร ซ้อนแรก คำแรกมันจะอืดไหม การปฏิบัติไป การปล่อยวางแต่ละครั้งๆ รสชาติของมัน อาหารคำแรกรู้สึกว่ารสชาติมันซาบซึ้งมาก การปล่อยแบบตังคปหาน มันรู้สึก มันแปลกประหลาดมาก แต่ขณะวิปัสสนาไป สิ่งที่แปลกประหลาดมันยังมีความลึกซึ้งกว่านั้น ความรู้แจ้ง อาหารมือนี่คำนี้อร่อยมาก แต่อาหารมือนี่คำที่อร่อยมันผสมไปด้วยอะไร มันทำไมถึงอร่อย รสชาตินี้มันรสอะไร ชิวหาวิญญูณรับรู้อย่างไร มันยังจับเป็นประเด็นที่เราจะแก้ไข แยกแยะได้ต่อไป ถ้าแยกแยะต่อไปจนรู้เท่าไร รสเป็นรส ความรู้เป็นความรู้ จิตเป็นจิต มันรู้จริง มันมีที่คำๆ กี่รสนั้น

ไม่ใช่เหมือนกับทางโลกใจ คำแรกจะมีรสชาติดีมาก คำ ๒ คำ ๓ คำ ๔ ไป รสชาติมันจะจางไปๆ เพราะมันคุ้นชิน เพราะมันเป็นอดีตอนาคต เพราะมันไม่เป็นปัจจุบันธรรม ขณะที่เรายังไม่กินอาหารเลย มันอยากสู้อยากเห็นความเป็นไป พอรสมันกระทบ ความรับรู้มันจะตื่นตัวมาก นี้ก็เหมือนกัน ในการประพฤติกปฏิบัติ การปล่อยวางตังคปหานมันปล่อยชั่วคราว มันปล่อยไปแล้ว มันชินชา มันคุ้นชินไปกับมัน คุ้นชินกับความรู้สึกอันนั้น ตังคปหาน “รู้แล้วๆ” รู้อย่างไรก็ได้แล้วแต่ ต้องตรวจสอบต้องทดสอบ เพราะมันยังไม่สมุจเฉตปหาน

ถ้ามันสมุจเฉตปหาน คังแขนขาด กิเลสขาดไปจากใจคังแขนขาด ไม่ต้องมีใครมาบอกเลย
คังแขนขาด

คำว่า “ไม่ต้องมีใครมาบอกเลย” จริงอยู่นะ ไม่มีใครมาบอกเด็ดขาด ที่นี้ไม่มีใครมาบอกเลย มันก็ต้องสื่อความหมายกันรู้เรื่อง มันสื่ออันเดียวกัน สถานที่ที่เดียวกัน คนไปถึงสถานที่ที่เดียวกัน มันต้องเป็นที่ที่เดียวกัน ที่นี้เราสื่อได้ แต่สถานที่ที่เดียวกันกับเรากับสถานที่ของเขา ทำไมสถานที่ของเรามันบิดเบี้ยว มันไม่เป็นอย่างที่เขเป็นกัน นี่มันบิดเบี้ยว

ตังคปหานมันปล่อย ถึงบอกว่าถ้ามีกิเลสกับเราพร้อมอยู่ด้วย มีกิเลสกับเรา ตังคปหาน คำว่า “ชั่วคราว” ในชั้นมัจจุฯ สัพเพ ธมฺมา อนัตตา สภาวะธรรมนั้นเป็นอนัตตา เราก็คือว่า “สภาวะธรรมเป็นอนัตตา”

สภาวะธรรมเป็นอนัตตามันเป็นกิริยาของธรรม แต่ขณะที่สิ้นสุดไปแล้วมันเป็นกุปปธรรม-อกุปปธรรม กุปปธรรม สัพเพ ธมฺมา อนัตตา สภาวะที่เป็นอนัตตา เวลามันถึงที่สุดแล้ว มันพ้นจากสภาวะที่เป็นอนัตตาไป ถ้าผลของการประพฤติกปฏิบัติเป็นอนัตตา อนัตตาคือการแปรสภาพแล้วสภาวะธรรมที่แปรสภาพมันจะต่างกับสภาวะธรรมชาติไปได้อย่างไรละ

สภาวะธรรมที่เป็น สัพพะ ฐมฺมา อนตฺตา สภาวะธรรมที่เป็นอนัตตา แล้วสังขธรรมก็เป็นอนัตตา ถ้าสังขธรรมเป็นอนัตตา แล้วมันมีอะไรต่างกันล่ะ มันมีอะไรต่างกัน เพราะโดยธรรมชาติมันเป็นของมันอยู่แล้ว แต่เพราะเราไม่มีปัญญาไปรู้แจ้งมันเอง เราไม่มีปัญญา เพราะในกระบวนการในความคิดเรา กระบวนการของชีวิตเรา กระบวนการของร่างกายเรามันแปรสภาพอยู่ตลอดเวลา โรคชรามันอยู่กับเราตลอดเวลา เป็นสมบัติของเราแท้ๆ อยู่กับเราแท้ๆ แต่เราไม่เห็น เราไม่รู้ เพราะอะไร เพราะใจเราไม่เป็นความจริงออกมา

ถ้าเป็นความจริงออกมา การฝึกฝน นักกีฬาทุกคน คุณติ นักกีฬาที่เขาฝึกฝนมา เริ่มต้นข้างเผือกเห็นแวว แต่การประพฤติปฏิบัติไป ข้างเผือกที่เห็นแวว ถ้าเขาวิวัฒนาการของเขาไป ถึงที่สุดเขาจะเป็นข้างเผือกจริงๆ นี่แววของข้างเผือก แต่ตัวเป็นข้างเผือกหรือยัง

นี่ก็เหมือนกัน การกระทำของเรา คุณติ ในโลกของกีฬาเขาจะมีคู่แข่งขันตลอดไป ในการประพฤติปฏิบัติของเรามันมีกิเลสกับธรรมแข่งขันกันตลอดไปนะ กิเลสกับธรรม กิเลสมันมีโดยธรรมชาติ เพราะจิตเรากิดมามีอวิชชาเป็นธรรมดา ธรรมะๆ ธรรมะเป็นขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าที่รื้อค้นมา แล้ววางไว้เป็นธรรมและวินัยที่เป็นศาสดาของเรา แล้วเราฝึกฝนขึ้นมา เราสร้างขึ้นมา สติต้องสร้างขึ้นมา ปัญญาต้องสร้างขึ้นมา สมาธิต้องสร้างขึ้นมา แต่อวิชชาไม่ต้องสร้าง กิเลสไม่ต้องสร้าง กิเลสมีโดยสามัญสำนึก กิเลสมีอยู่โดยธรรมชาติ แต่ธรรมะต้องสร้าง

แต่ธรรมะสร้าง ไม่ใช่ธรรมะจริง เพราะธรรมะสร้าง สัพพะ ฐมฺมา อนตฺตา สิ่งที่เป็นอนัตตา ธรรมะจริงมันพ้นจากการสร้าง มันพ้นจากการสร้าง ใครเป็นคนทำมัน ใครเป็นคนรู้มัน นี่ไง ก็ใจเราเป็นคนรู้มัน คนรู้จริงเห็นจริงถึงจะต้องมูมานะ อย่าอ่อนแอ ต้องเข้มแข็ง

เราเป็นนักรบ ศาสนานี้ภิกษุเป็นนักรบ เป็นแนวหน้า ภิกษุต้องรื้อค้น ภิกษุต้องทรงธรรม ทรงวินัย เราเป็นภิกษุ เราเป็นผู้นำของสังคม แล้วเราทรงไว้ไม่ได้ คนไม่รู้จริงจะเอาอะไรไปสอนเขา เวลาเขาถามขึ้นมา สิ่งนี้ควรทำอย่างไร วิธีการทำอย่างไร เราจะเอาอะไรไปตอบเขา เราตอบไป ผิดๆ ถูกๆ ความลับไม่มีในโลกหรอก สังคมของเรา สังคมของประเทศ สังคมของโลก เดี่ยวนี้อินเทอร์เน็ตเขาจะเร็วมาก เราจะไปศึกษามาขนาดไหนก็แล้วแต่ เราจะเล่นอินเทอร์เน็ตไปถามใครก็ได้ในโลกนี้ ทีนี้เราไปตอบผิดๆ ถูกๆ มันขายนะ มันขายตัวเอง นี่สุกก่อนห้าม

มันต้องห้ามแล้วถึงสูง ห้าม ผลไม้แก่เก็บไว้แล้วมันจะสุกไป วิวัฒนาการของจิตมันแก่กล้าขึ้นมา มันมีการกระทำของมันขึ้นมา แล้วมันจะสุกไปข้างหน้า มันหลุดจากขั้วนะ ผลไม้สุกมันหลุดจากขั้ว การกระทำของเราถ้ามันถึงที่สุดแล้ว กิเลสมันจะหลุดไปจากใจ มันเด็ดขาดออกไปจากใจเลย

ให้ภูมานะ อย่าท้อแท้ อย่าอ่อนแอ ในพรพราเราก็รับแรงของเรา จะนอกพรพราในพรพรา ใ้ฮันนี่มันเป็นสมมุติของโลก มันเป็นสมมุติ ฤดูกาลมันเปลี่ยนแปลง แต่ชีวิตเราถ้ามันหมดจากนี้ไป มันตายไป มันจะไปเกิดภพชาติใหม่ แต่ถ้าเราปฏิบัติของเรา ภพชาติมันอยู่ที่ไหน ถ้ากิเลสมันตาย ซึ่งๆ หน้าแล้ว กิเลสตายไปจากจิต มันไม่มีอะไรเกิดที่ใจอีกแล้ว อะไรมันจะเกิดอีก มันเห็นกันชัดๆ

อะไรมันเหลืออยู่มันก็พาเกิด สิ่งที่มีอยู่มันต้องพาเกิดแน่นอน แล้วสิ่งที่เป็นเชื้อใจที่พาไปเกิดมันสั้นไปต่อหน้าต่อตา แล้วมันจะเอาอะไรพาเราไปเกิด จิตที่เป็นธรรมชาติ จิตที่ใสสะอาดที่มันจะต้องไม่ไปเกิด มันอยู่กับเรา มันอยู่กับสิ่งที่เร้าหมองอยู่ในหัวใจ มันมีอยู่กับเรา ของที่มันอยู่กับเรา ที่นี้มันเป็นที่ลึกลับ ลึกลับ เพราะทางวิชาการเราศึกษาขนาดไหนเรายังลึม ยังต้องทบทวน นี่เป็นสัญญาความจำ แต่ถ้าเป็นความจริง ถ้ามันรู้เห็นแล้วมันจะไม่ใช้สัญญา มันเป็นสัญชาตธรรม

เหมือนเราไปหยิบความร้อน มือเราไปจับความร้อน ความร้อนก็คือความร้อน มันต้องไหม้ มือเรา ต้องพองเด็ดขาด นี่ก็เหมือนกัน สิ่งที่อยู่ขึ้นมาที่ใจมันเป็นตบะธรรม มันรู้ขึ้นมา มันเผาผลาญตัวมันเอง มันชัดเจนขนาดนั้น แล้วมันจะตื่นตื่น มันจะไม่รู้ไปได้อย่างไร มันต้องรู้ต้องเห็นโดยข้อเท็จจริงของมัน แล้วถ้ามันรู้แล้ว มันรู้แจ้งแล้วมันจะลึมได้อย่างไร มันเป็นสิ่งที่มีมันกระทบที่มันรู้อยู่ตลอดเวลา

คูสิ เราสร้างสติ เราเป็นปุถุชน สตินี้สร้างได้ยากมาก แต่เวลาทำขึ้นไป เป็นสติ มันก็ชำระ เป็นโสดาบัน สกิทาคามีไป พอเป็นอนาคามี คนที่เป็นอนาคามีมรรคต้องเป็นมหาสติ ถ้าไม่เป็นมหาสติ มันจะไปจับกิเลสเป็นอสุภะจากภายในไม่ได้

การเห็นจากข้างนอกเขาเรียก “เห็นกาย” การเห็นกายเห็นเป็นไตรลักษณ์ เห็นกายนี้แปรสภาพ แต่ถ้าเป็นอสุภะ อสุภะมันจะไปแก้สุภะ มันจะไปแก้กามราคะ สิ่งที่แก้กามราคะมันละเอียด เพราะมันเป็นความเห็นจากภายใน ถ้ามันเห็นจากภายในมันต้องเป็นมหาสติ

สิ่งที่เป็นสติ เป็นมหาสติ แล้วเป็นสติอัตโนมัติ แล้วมันรวมลง ทำลายกันสิ้นสุดจนหมด กระบวนการไปของมัน เหลือแต่วิมุตติธรรม วิมุตติธรรม แล้วสติที่เป็นอัตโนมัติกับจิตดวงนั้น จิตที่เป็นวิมุตติ เวลามันขยับตัวออกมา จิตกระเพื่อม จิตที่เป็นธรรมชาติ จิตที่เป็นวิมุตติมันพ้นจาก ชาติ ๔ และขั้น ๕ การสื่อสารกัน ความรู้สึกนึกคิด ขั้นทั้งนั้นนะ การสัมผัสนี้เป็นเรื่องของขั้น ๕ ทั้งนั้นนะ

เราต้องรับรู้ใช้ใหม่ การสื่อสาร คุณติ เทคโนโลยีที่สื่อสารกันมันต้องมีพลังงานใช้ใหม่ มันต้องมีคลื่น มีทุกอย่างต่างๆ มันถึงจะสื่อสารกันได้ จิตก็เหมือนกัน สิ่งของมันจะออกมารับรู้ มันจะผ่านขั้น ๕ ผ่านจิต แล้วตัวธรรมชาติมันเป็นอะไร มันกระเพื่อมออกมา นี่ไง สิ่งของมันขยับตัว มันกระเพื่อมออกมา นี่คือสติอัตโนมัติ สิ่งที่คุณบาอาจารย์ว่า “ผลอๆ” ผลอในขั้น ผลอในสิ่งที่เป็นข้อมูลออกมา แต่ตัวมันเองผลอไม่ได้ นี่ไง สัจธรรม อภิปุพพธรรม สิ่งที่เป็นอภิปุพพธรรมมันอยู่กับเรา มันมีอยู่กับเรา เราไม่รู้ของเรา

นี่ไง จากความชราภาพ ชีวิตเรา ชีวิตในวัฏฏะมีโรคประจำตัวทุกๆ ดวงใจ ทุกๆ คนที่เกิดมาชราภาพ มันต้องแปรปรวนเป็นธรรมดา แต่ตัวจิตถ้ามีวิชาอยู่ มันมีเชื้อไขมีตัวโรคอยู่ มันต้องหมุนไปในวัฏฏะ มันก็ชราภาพหมดเป็นมิตินะ หมดเป็นชีวิตหนึ่งๆ มันมีสถานะหนึ่งมันก็เปลี่ยน คุณติ คุณการประชุมหมดวาระประชุม ก็ประชุมวาระใหม่

จิตก็เหมือนกัน เป็นภพเป็นชาติ เป็นการเปลี่ยนแปลง ถึงที่สุดแล้วมันชำระหมดแล้ว มันหมดแล้ว พอหมดแล้ว ไม่มีวาระกับใครทั้งสิ้น คนว่างงาน คนที่จะไม่ต้องเกาะเกี่ยวอยู่กับวัฏฏะแล้ว สิ่งนี้มันทำได้ คือมันพ้นจากชราภาพ พ้นจากการเปลี่ยนแปลง พ้นต่างๆ ทุกอย่างไป แล้วมันอยู่ที่ไหนล่ะ? มันอยู่ในใจเรานะ มันอยู่กับความรู้สึกเรา มันอยู่กับพุทธะ มันอยู่กับพุทธโธ อยู่กับความรู้สึกของหัวใจ

ถ้าใครเข้มแข็งแล้วแสวงหา ของมีอยู่ เราต้องค้นหาได้ เราต้องทำได้ ความรู้สึก รู้สึกทุกข์ รู้สึกสุขมันมีอยู่ ความรู้สึกเฉยๆ ก็มีอยู่ ความรู้สึกธรรมดาที่มีอยู่ ความรู้สึกมีอยู่ทั้งนั้นเลย แต่เราไม่เคยเอามาเทียบค่า เอามาวิเคราะห์วิจัย เอามาเป็นต้นประเด็นให้เราใช้ปัญญาของเราออกไป ถ้ามันมีอย่างนี้ เราใช้ปัญญาของเราขึ้นมา เราจะพยายามประพฤติกปฏิบัติของเราขึ้นมา ทำเพื่อประโยชน์เรานะ

งานจากข้างใน งานจากสิ่งที่เราบำรุงรักษา กิจของสงฆ์ ของของสงฆ์ เพื่อหมู่คณะ เพื่อความเป็นไป อันนี้มันสมณสาธูป แต่เพื่ออริยภูมิ เรื่องหัวใจที่เป็นอริยเจ้าอยู่ในหัวใจของเรา มัน เป็นสมบัติส่วนตัว

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ มีการประพฤติปฏิบัติ ธมฺมสากัจฉา เอตมฺมงฺคลมุตฺตมฺ มันเป็นมงคล ตรงนี้ไง เป็นมงคลที่เราตรวจสอบ เราเช็กกัน เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของสังฆะ เพื่อความสะอาดบริสุทธิ์ของสงฆ์ เพื่อความเป็นจริงในหัวใจ แล้วถึงที่สุด มีครูมีอาจารย์เป็นผู้ชี้แนะ มัน สะดวกสบายมาก ถ้าไม่มีครูมีอาจารย์ เราต้องพยายามทดสอบของเราเอง หาของเราเอง

กิเลสมันบอกถูกทั้งนั้นนะ แต่ประพฤติปฏิบัติไป กาลเวลามันพิสูจน์นะ ความจริงคือความจริง มันออกมาจากใจดวงนั้น แต่ถ้ามันเป็นความไม่จริง มีเชื้อไข้อยู่ การแสดงออกมามันรู้มันเห็น ผู้ที่รู้จริงเขาจะเห็นใจเรา โอ้เรารู้ไม่จริง มันแสดงออกมานี่เขาเห็น ฉะนั้น เราจะต้องแก้ไขของเรา เพื่อประโยชน์ของเรา ถึงให้อาณาญู ให้มันคง เพื่อประโยชน์ของเรา เอวัง